

ROMÂNIA NOUĂ

Organ de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor.

Director: Dr. ONISIFOR GHIBU

Iese în fiecare zi de lucru.
Sub conducerea unui comitet alcătuit din Români din toate ţările.

Prim-Redactor: Dr. Ion Mateiu.

Abonamente:

1 Luna:
10 Lei sau 4 Ruble.
3 Luni:
25 Lei sau 12 Ruble.

Pentru preţ şi învătător: preţul jumătate.

PLATA
PENTRU RECLAME
după
INVOLALA
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
Chişinău,
Oraşa Gogol No. 39.

Basarabia la Bucureşti

Cârmuitorii politici ai Republicii moldoveneşti, dându-şi seama de greutatea excepţională a zilelor din urmă cari pot atinge în mod hotărâtor întreg viitorul acestei ţări, au chemat de urgenţă Sfatul Ţării într-o şedinţă extraordinară în seara de 22 Februarie.

În urma discuţiunilor ce s'au desfăşurat, deputaţii au ajuns la hotărârea de a trimite delegaţi la Bucureşti, cari în numele Republicii moldoveneşti să ia parte la desbaterile de pace ale României cu Puterile Centrale.

Ca delegaţi au fost însemnaţi d. I. Inuleţ preşedintele parlamentului şi d. I. Pelivan ministrul de externe al ţării.

Fără îndoială, că aceasta este un act politic de cea mai mare însemnătate pentru viaţa şi consolidarea tinerei noastre Republici.

Într-o vreme când Rusia bântuită de anarhie s'a risipit în bucăţi, fără a se putea prevedea în curând renaşterea ei, când Ucraina a încheiat pace numai spre a-şi asigura neatârarea şi croirea unei vieţi de stat temcinice, când pe de altă parte la apusul Basarabiei se crează o nouă stare de lucruri, era o supremă cerinţă de prevedere politică pentru fruntaşii ţării să se gândească serios că Republica moldovenească nu poate fi lăsată la voia întâmplărilor.

Ea trebuie să-şi lămurească starea de drept măcar şi temporar faţă de evenimentele cari ating acum de-a dreptul răsăritul Europei, manifestându-şi în formă categorică voinţa de-a-şi apăra drepturile câştigate prin revoluţie şi hotărârea nestrămutată de-a trăi în condiţiile politice ale unei ţări neatârinate.

Dacă Germania, chemându-o la Brest-Litovsk a socotit-o ca republică ce făcea parte din Republica federativă rusească, astăzi această situaţie nu mai există. Dela 24 Ianuarie Basarabia s'a rupt cu totul de Rusia, declarându-se independentă.

Prin urmare ea nu mai poate fi privită ca o parte întregitoare a fostei Rusii, cu a cărei soartă să se hotărăscă deodată şi viitorul ei.

Basarabia este un stat nou şi liber prin sângele şi voinţa cetăţenilor săi, care tocmai prin tradiţiile şi drepturile sale istorice nu se mai poate întoarce la Rusia.

Ei trebuie să i se recunoască dreptul, cum i s'a recunoscut şi Ucrainei, de-a lua parte la desbaterile păcii, şi pentru motivul uşor de înţeles, că Germania ştirbeşte astăzi suveranitatea ţării prin ocuparea armată a unor părţi din nordul Basarabiei.

Republica moldovenească a notificat la timpul său Puterilor Centrale actul politic al proclamării independenţei. Cum însă, din pricina împrejurărilor, nu s'a primit nici un răspuns la această notificare, e absolut necesar să se capete acest răspuns acum, când Republica are puţinţa de-a sta de vorbă cu Germania la Bucureşti.

Cu ajutorul frăţesc al României, credem că situaţia Basarabiei se va putea clarifica, spre a-şi urma în linişte munca de consolidare politică naţională, în legătură strânsă cu tradiţiile şi idealul istoric al neamului nostru.

În această credinţă, cu deplină încredere în patriotismul şi înţelepciunea celor doi delegaţi, dorim izbândă Basarabiei cu prilejul păcii dela Bucureşti,

I. Mateiu

Soartea Ardealului

Lyon, 19 Februarie.— Turburările naţionale ale Românilor din Transilvania au fost potolite cu mare asprime.

Toţi Românii conducători cari erau în fruntea mişcării naţionale au fost arestaţi şi daţi în judecată pentru aţâţare.

Au fost arestaţi în rândul întâi mulţi preoţi şi învăţători. Autorităţile au luat întinse măsuri ca pe viitor să fie înecată în sânge orice nouă mişcare. Jandarmii au ordin de a împiedica în sate adunările.

Autorităţilor li s'a dat dreptul ca la nevoie să oprească şi slujba dumezească din bisericile româneşti.

Fierberea în sânul poporului românesc este mare.

Cucerirea tunurilor duşmane

Prezidenţi în Ardeal, ca şi în bătăliile dela Târgu-Jiu, Dragoslavele, Neajlov, Oituz, Măraşti, Măreşesti, ostaşii României au pus mâna pe numeroase tunuri germane, smulse prin sângeroase lupte date cu vârful baionetei, cum arată şi chipul de azi. Inversunarea ţăranilor ostaşi era atât de grozavă, încât Nemţii n'aveau chip să se mai împotrivesc, ci s'aruncau la pământ ori ridicau mâinile ca să se dea în plen.

Tratatul de pace ale României

Toată ţara este azi călăuzită de un singur dor: fie ca tratativele de pace pe cari împrejurările ni-au silit să le începem acum — să ne aducă o pace cinstită, fără ştirbirea demnităţii noastre naţionale.

Şi de pacea aceasta, credem, ne vom apropia...

Să nu dea nimeni crezare zvonurilor ce se răspândesc de cătră răuvoitori, zvonuri cari circula de multe zile şi spun că guvernul are să încheie o pace ruşinoasă.

Iată ce spune în această privinţă însuşi comunicatul oficial al guvernului:

„Situaţiunea ţării este atât de grea încât este o datorie de patriotism pentru toţi Românii de a nu da crezământ zvonurilor tendenţioase cari circula prin public. Răspândirea unor asemenea zvonuri nu face decât să slăbească guvernul în actele sale. Cu deosebire zvonurile despre ocupaţiunea ţării şi dezarmarea armatei române sunt cu totul lipsite de temei.”

Cari sunt atunci condiţiile de pace? Ele se discută acum la Bucureşti, unde au plecat delegaţii români şi după ce discuţiunile vor ajunge la un rezultat hotărât se vor publica în mod oficial.

Delegaţii României sunt: d-nii C. Argetoianu, ministru de justiţie, Papiniu şi Burghela, miniştri plenipotenţiar, generalul Lupescu şi colonelul Mircescu.

Repetăm, să aşteptăm cu toţii în linişte şi în demnitate rezultatul tratativelor şi să nu pierdem nici o clipă credinţa că Steaua Neamului Românesc nu s'a stins, ci, adumbrată numai de un nor trecător, are să răsard în curând din nou mai strălucitor decât oricând.

Cursurile Universităţii populare

Sâmbătă 24 Februarie, dela 6—7 p. m. Istoria literaturii române (Prof. P. V. Haneş)
7—8 p. m. Cetrii din literatura română (Prof. H. Popa)
Luni 26 Februarie, dela 6—7 p. m. Istoria culturii româneşti (Prof. D. Munteanu-Râmnic)
7—8 p. m. Chimie alimentară (Prof. N. Contu)
Marţi 27 Februarie, dela 6—7 p. m. Drepturile şi datorile cetăţenilor (Prof. S. Cujbă)
7—8 p. m. Geografia generală a României (Prof. G. Murgoci)
Miercuri 28 Februarie, dela 6—7 p. m. Medicină populară (D-na Dr. Alistar)
7—8 p. m. Bacteriologie (Dr. Usinievici)
Cursurile D-lor Prof.: O. Ghibu, P. Halippa, I. Mateiu, Pr. Bejan, etc., precum şi conferinţele se vor anunţa în cel mai scurt timp

De ce te superi pe mine?..

De ce te superi pe mine
Că nu ţi-am cântat a bine?
De când ţi-euc pe pământ
Numai primăvara cânt.
Când e câmpul plin de floare
Când în cer e numai soare.
Când pădurea se'nfoară
Cu glas tainic de isvoară.
Şi eu ţie ţi-am cântat,
Dorul mi l'am îngânat
Şi la bine şi la rău
Cum a vrut şi Dumnezeu.
Am să-ţi cânt la primăvară
Când mi'voie glasul ţării,
Am să-ţi cânt cu dor, cu foc
Iarăşi cântec de noroc.
Mugurul când s'a porni,
Apele când s'or urni
Şi când viorele

Vor umple vălocele
Am să cânt neamului n'treg
Glasul când am să-l dreg
Dela Tisa până'n Bug
Cu tot neamul meu de cuc,
Am să cânt voios mereu
Visul vostru, dorul meu.
Din Hotin şi până'n Mare
Cătu-i munte, cătu-zare,
Cătu-i plai, cătu-i câmpic
Am să cânt cu bucurie
C'am avut atât noroc
Să vă văd strănşi la un loc.
Şi de-aceia te-ai ruga
Pe min'nu te supăra,
Că tot eu ūi voi cânta
Cântec mândru de iubire
Pentru a voastră înfrăţire
Savin

Monumentele noastre istorice

O parte ni le-au luat Ruşii — alta ne-au prădat-o bolşevicii.

În ţările române şi în special în Basarabia monumentele istorice sunt mai puţine la număr decât în alte ţări. Aceasta din cauza, că ţările româneşti, începând dela Schişi şi sfârşind cu zilele noastre, au fost teatrul celor mai crâncene lupte între felurile popoare.

Starea aceasta tristă în ce priveşte monumentele istorice ne face să pretuim şi să păstrăm măcar puţinele monumente pe cari le mai găsim, pe urma vechilor nenorociri şi pe urma jafurilor, cari au avut loc în timpul din urmă prin bolşevicii ruşi. Aceştia au prădat şi au stricat, cu o sălbăticime ne mai pomenită, tot ce-au întâlnit în cale. Cu cărţile preţioase din biblioteca d' lui V. Stroescu, de pildă, aceştii vandali moderni au făcut trei zile deardând foc în soba. Totuşi, ne place a crede că nu s'a pierdut totul şi că, dacă vom căuta, vom mai găsi pe ici pe colo monumente şi documente

istorice, pe cari va trebui să le adunăm şi să le studiem.

La nobilimea noastră basarabeană se păstrau preţioase monumente istorice, dintre cari multe erau scrise chiar pe pergament.

Sperăm că măcar vreunii dintre boerii noştri au scăpat de jaful cumplit.

Bisericele şi mănăstirile noastre în cari s'au păstrat unele documente istorice imi pare că au scăpat în cea mai mare parte de jaf.

Asi de pildă în lavra lui Alexandru Neuschi din Petersburg se găseşte un epitrahir, pe care e cusută icoana lui Alex-

andru cel Bun, voevodul Moldovei (1432).

În diaconicul Mănăstirii Peiorschy din gubernia Pskov este un felon de la 1657 care a fost preţuit cu 30.000 ruble.

În ermitajul din Petersburg sunt de asemenea foarte multe monumente privitoare la istoria neamului nostru.

Dar cele mai multe monumente se găsec în Rusia de Sud Aşa în Chiev în lavra «Pecerschy» se găseşte icoana lui Irinio Moghilă; în muzeul Academiei spirituale din Chiev se găsec multe obiecte din Basarabia, dintre cari o Alexandrie cu ilustraţii făcute în Chişinău prin secolul al XVIII-lea. În biserică dintr'un sat din Gubernia Volinschy se găsec nişte icoane moldoveneşti cu inscripţiune românească de prin secolul XV sau XVI. În târgurotul Rogani din gubernia Charcov se găseşte o icoană a Maicii Domnului cu o inscripţiune românească, care spune că această icoană este o „copie exactă a icoanei făcătoare de minuni a Proa Sfintei Maicii Domnului, ce se păstrează în Sf. mănăstire aşa numită Neamtu din ţara Moldovei şi au fost trimisă de evseviosul împărat Andronic Paleolog, Voevodului Alexandru gospodarului ţării Moldovei în anul 6907 (1399).”

În biblioteca academiei spirituale din Moscova se păstrează o colecţie întreagă culesă de colegul meu Teofil Ghopetchy înainte cu vro 20 de ani şi adusa de D-sa ca dar la această academie, pe când era acolo rector rudenian sa Arsenio Stadnichy, de origine basarabean, acuma mitropolit la Novgorod. Sărmanul coleg care n'a găsit o loc mai sigur pentru păstrarea colecţiunii decât în mijlocul Rusiei!

Dar câte antichităţi şi monumente istorice se găsec în muzeul „societăţii de istorie şi antichităţi din Odesa”!

Aici se păstrează toate monumentele găsite în Cetatea Albă (Akkerman) Tot într'acest muzeu se păstrează hrisoavele şi uricile scrise pe pergament şi colecţionate de membrul actual al societăţii, d-l Murzachovici.

În ce priveşte arhivele ruseşti, mai bogată este a Generalului Gubernator de Chiev, Cameneţ Podolschi şi al Basarabiei, care a hiva se găseşte în Odesa, str. Nejanschy No. 3.

În Moscova în arhiva Ministerului afacerilor streine se găseşte o secţiune pentru treble moldoveneşti (Moldavski deala).

Ceva se poate de găsit şi eu chiar am găsit în arhivele din Petersburg: arhiva Sf. Sinod, arhiva Îndreptătorului Senat, a academiei ştiinţifice şi altele.

Apoi mai găsim arhive chiar şi în Basarabia.

Voi arăta aici: arhiva consistorului duhovnicesc din Chişinău a Direcţiunii centrale (gubernskoie pravlenie) a Dregătoriei mănăstirilor închinată, tot din Chişinău.

Sperăm că autorităţile noastre basarabene şi în special d-l Ministru de instrucţiune publică curând va lua măsuri pentru concentrarea la Chişinău a acestor monumente istorice răscbirato prin toată Rusia.

Aceasta în timpul de acum mi se pare că va fi foarte uşor de făcut, fiindcă revoluţia a declarat ea principiu desine ocărnuirea pentru toate popoarele. Iar cetăţenii basarabeni ca nişte iubitori de neam sperăm că vor aduce tot ce au la sine privitor la istoria neamului, în Muzeul naţional care se va crea în capitala noastră.

Iustin Frăţţiman

Tratatul de pace dela Bucureşti

Naion, Marele vizir Talaat Paşa a plecat ieri seară din Constantinopol spre Bucureşti, pentru a lua parte la tratativele de pace cu România.

Să se vadă Vizantischy vremeii t. VI, v. I. II pag. 311.

